

HET NEDERLANDSE RODE KRUIS

DISTRICT: MIDDEN-LIMBURG

AFDELING: ECHT EN OMSTREKEN

Drs. E.W.J. Ficken, Rode Kruis Arts

Mvr. J. Linssen, Wijkziekenverzorgende.

Datum: 20 maart 2000

E.F./R.K.: 00.02.20

Onderwerp: Lesavond: Mictieproblemen.

Programma:

- Inleiding.
- Anatomie en fysiologie van de urinewegen.
- Mictieproblemen bij de man.
- Mictieproblemen bij de vrouw.
- Behandeling van incontinentie.

Inleiding:

Mictieproblemen, problemen dus met het plassen, komen zeer veel voor ! De belangrijkste vormen zijn de incontinentie, het ongewilde urineverlies bij vrouwen en mannen, dat 1 op de 20 volwassen Nederlanders in zijn leven zal ervaren en de prostaat-klachten, waar 1 op de 10 mannen mee geconfronteerd zal worden.

Anatomie en fysiologie van de urinewegen:

Zoals U in bijgevoegde tekeningen kunt zien, verschilt de anatomie van de urinewegen bij man en vrouw aanzienlijk.

Bij de man, draineren beide nieren, middels de ureteren, in de blaas; welke onder de sluitspier de prostaat heeft liggen, waar de urethra (=plasbuis) dwars doorheen loopt. Via de penis, verlaat de urine het lichaam.

Bij de vrouw, draineren beide nieren, middels de ureteren, ook in de blaas; welke na de sluitspier, middels een zeer korte urethra het lichaam verlaat. Deze voornoemde sluitspier is een onderdeel van de bekkenbodemspieren, waaraan de blaas is "opgehangen". De korte urethra bij vrouwen, is o.a. de oorzaak van de bij vrouwen vaker voorkomende urineweginfecties. Achter de blaas van de vrouw, ligt echter de vagina (=schede), waardoor de vrouw op oudere leeftijd, makkelijk een achterwaartse verzakking van haar blaas krijgt, meestal wanneer zij een of meerdere zware bevallingen heeft gehad, zeker indien de spieren van de bekkenbodem onvoldoende hebben kunnen herstellen na deze bevalling(en).

De plas-procedure, verloopt als volgt. Door de vulling van de blaas, gaat de spierwand van de blaas rekken, waardoor signalen naar het C.Z.S. gezonden worden. Naar aanleiding van deze signalen, gaan wij een toilet zoeken, waar wij vervolgens de sluitspier laten ontspannen en de blaasspier laten samen trekken: het plassen ! In deze, schijnbaar eenvoudige procedure, kan echter het nodige mis gaan !

Mictieproblemen bij de man:

Hoewel ook bij mannen incontinentie voorkomt, is hun belangrijkste probleem: de prostaat. Op oudere leeftijd, wil deze klier, noodzakelijk voor de aanmaak van z.g. zaadvloeistof voor het zaad, nogal eens gaan zwellen, waardoor de doorgang van de urethra (te) nauw wordt: het z.g. prostatisme of de "oude-mannen-kwaal". In sommige gevallen, wordt de zwelling van de prostaat op oudere leeftijd echter veroorzaakt door prostaat-kanker, een ziekte die door inwendig onderzoek, bloed-onderzoek, prostaat-echo en prostaat-biopsie, getraceerd en behandeld moet worden. Deze behandeling kan medicamenteus, operatief of middels bestraling plaats vinden.

Is de prostaat-vergroting echter niet kwaadaardig, dan kan deze tegenwoordig niet alleen operatief, maar in het begin-stadium, ook medicamenteus behandeld worden. Meestal, moet na verloop van tijd, toch voor de operatieve oplossing gekozen worden, waarbij, of de prostaat van binnenuit uitgedeld wordt, of de prostaat volledig verwijderd wordt. Tegenwoordig experimenteert men echter ook al met laser-verschroeing van prostaat-weefsel. Helaas, kunnen na deze behandelingen, incontinentie-klachten ontstaan en soms blijven bestaan.

Mictieproblemen bij de vrouw:

De meestvoorkomende mictieproblemen bij de vrouw, worden gevormd door de incontinentie, waarvan wij twee hoofd-types bespreken: de stress- en de urge-incontinentie.

Bij stress-incontinentie (=inspannings-incontinentie), verliest men vooral urine bij hoesten, niezen, persen, tillen, enz.. De oorzaak ligt vooral in een insufficiënt afsluitsysteem van de blaas, b.v. na de eerdergenoemde (moeizame) baring(en), veel zwaar tilwerk, de menopauze met z'n hormoon-veranderingen, enz..

Bij urge-incontinentie (=aandrang-incontinentie), kan men niet bijtijds het toilet bereiken. Deze incontinentievorm wordt vooral veroorzaakt door een overprikkeling in de blaas-spierwand, blaasinfecties, aandoeningen van het zenuwstelsel, psychische spanningen, suikerziekte of (bij mannen) de vergrote prostaat.

Behandeling van incontinentie:

Mogelijkheden tot behandeling van de stress-incontinentie, vormen de bekkenbodemspier-oefeningen (zie bijlage), het plaatsen van een pessarium-ring (om een verzakking tegen te gaan) of eventueel een operatie, om de blaas beter "op te hangen". Tegenwoordig zijn er echter medicijnen, die enig effect op deze vorm van incontinentie zouden hebben (Ubretid).

Mogelijkheden tot behandeling van de urge-incontinentie, zijn hier: allereerst het aanpakken van de oorzaak, de blaastraining (zie bijlage) en medicatie (Detrusitol, Dridase, Urispas). Operatie heeft in dit geval weinig zin.

Helaas, blijft het probleem der incontinentie, bij vele vrouwen (en mannen) toch bestaan, reden waarom zij noodgedwongen hun heil moeten zoeken bij het grote assortiment van incontinentie-materialen, waarover de wijkverpleegkundigen en apothekers zeer veel informatie kunnen verschaffen.

Daarnaast wordt soms gebruikt gemaakt van blaas-catheter-opvangsystemen en bij mannen van penis-klem of condoom-catheter.

In zeer ernstige gevallen, moet de specialist soms een urine-stoma aanleggen.

E.W.J. Ficken; Rode-Kruis-arts.